

Annex 01 Glossari de conceptes

Glossari de Conceptes: Conflictes d'interessos, frau i corrupció

Segons l'Ordre HFP/1030/2021, de 29 de setembre, per la qual es configura el sistema de gestió del Pla de Recuperació, Transformació i Resiliència:

Conflicte d'interessos

Concepte

L'article 61 Reglament (UE, Euratom) 2018/1046 del Parlament Europeu i del Consell, de 18 de juliol de 2018, sobre les normes financeres aplicables al pressupost general de la Unió (Reglament Financer) estableix que hi ha CI «quan els agents financers i altres persones que participen en l'execució del pressupost tant de forma directa, indirecta i compartida, així com en la gestió, inclosos els actes preparatoris, l'auditoria o el control, vegin compromès l'exercici imparcial i l'objectiu de les funcions per raons familiars, afectives, d'afinitat política o nacional, d'interès econòmic o per qualsevol altre motiu directe o indirecte d'interès personal».

L'entrada en vigor d'aquest reglament va donar un enfocament horitzontal, més clar, ampli i precís del que s'espera dels EEMM en aquest àmbit, destacant que:

- i. És aplicable a totes les partides administratives i operatives a totes les Institucions de la UE i tots els mètodes de gestió.
- ii. Cobreix qualsevol interès personal, directe o indirecte.
- iii. Davant de qualsevol situació que es percebi com un conflicte d'interessos potencial s'ha d'actuar.
- iv. Les autoritats nacionals, de qualsevol nivell, han d'evitar i/o gestionar els conflictes d'interessos potencials.

Possibles actors implicats

- i. Els empleats públics que realitzen tasques de gestió, control i pagament i altres agents en què s'han delegat alguna/es d'aquesta/es funció/ns.
- ii. Aquells beneficiaris privats, socis, contractistes i subcontractistes, les actuacions dels quals siguin finançades amb fons, que puguin actuar a favor dels seus interessos, però en contra dels interessos financers de la UE, en el marc d'un conflicte d'interessos.

Classificació

Atenent la situació que motivaria el conflicte d'interessos, es pot distingir entre:

- **Conflicte d'interessos aparent** : es produeix quan els interessos privats d'un empleat públic o beneficiari són susceptibles de comprometre l'exercici objectiu de les seves funcions o obligacions, però finalment no hi ha un vincle identificable i individual amb aspectes concrets

de la conducta, el comportament o les relacions de la persona (o una repercussió en aquests aspectes).

- **Conflicte d'interessos potencial** : sorgeix quan un empleat públic o beneficiari té interessos privats de tal naturalesa, que podrien ser susceptibles d'ocasionar un conflicte d'interessos en cas que haguessin d'assumir determinades responsabilitats oficials en un futur.
- **Conflicte d'interessos real** : implica un conflicte entre el deure públic i els interessos privats d'un empleat públic o en què l'empleat públic té interessos personals que poden influir de manera indeguda en l'exercici dels deures i les responsabilitats oficials. En el cas d'un beneficiari implicaria un conflicte entre les obligacions concretes en sol·licitar l'ajut dels fons i els seus interessos privats que poden influir de manera indeguda en l'exercici de les obligacions esmentades.

Frau i corrupció

Concepte

L'article 3.1 de la Directiva (UE) 2017/1371, sobre la lluita contra el frau que afecta els interessos financers de la Unió (d'ara endavant, Directiva PIF) recull la definició de frau. En matèria de despeses es defineix el frau com qualsevol «acció o omissió intencionada, relativa:

- A la utilització o a la presentació de declaracions o de documents falsos, inexactes o incomplets, que tinguin per efecte la percepció o la retenció indeguda de fons procedents del pressupost general de les comunitats europees o dels pressupostos administrats per les comunitats europees o pel seu compte.
- A l'incompliment d'una obligació expressa de comunicar una informació que tingui el mateix efecte.
- Al desviament d'aquests mateixos fons amb altres fins diferents d'aquells per als quals van ser concedits al principi».

L'apartat segon concreta aquest concepte en matèria de despeses relacionades amb la contractació pública.

Adicionalment, l'esmentada directiva indica que els Estats membres adoptaran les mesures necessàries per garantir que el frau que afecti els interessos financers de la Unió constitueix una infracció penal quan es cometin intencionadament, concretant un règim sancionador a l'article 7 de l'esmentada Directiva.

El compliment de tal previsió, aquesta Directiva ha estat trasposada a l'ordenament jurídic espanyol mitjançant la Llei Orgànica 1/2019, del 20 de febrer, per la qual es modifica la Llei Orgànica 10/1995, del 23 de novembre, del Codi Penal per transposar Directives de la Unió Europea en els àmbits financer i de terrorisme, i abordar qüestions de caire internacional.

Cal destacar que l'existència d'una irregularitat no sempre implica la possible existència de frau; la concurrència d'intencionalitat és un element essencial en el frau, element que no cal que es doni perquè hi hagi irregularitat.

L'article 1.2 del Reglament (CE, Euratom) núm. 2988/95 del Consell, de 18 de desembre de 1995, relatiu a la protecció dels interessos financers de les Comunitats Europees, estableix que «constituirà irregularitat tota infracció d'una disposició del dret comunitari corresponent a una acció o omissió d'un agent econòmic que tingui o tindria per efecte perjudicar el pressupost general de les comunitats o els pressupostos administrats per aquestes, ja sigui mitjançant la disminució o la supressió d'ingressos procedents de recursos propis percebuts directament per compte de les Comunitats, bé mitjançant una despesa indeguda».